

TURIZM QISHLOQLARINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI VA UNI O‘ZBEKISTON SHAROITIDA QO‘LLASH IMKONIYATLARI

Xudaynazarova Dilorom Xayrullaevna

Buxoro davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi,

Muhammad al-Xorazmiy nomidagi

Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

PhD., dotsenti

E-mail: dilorom2019@list.ru

Annotatsiya

Mazkur maqolada turizm qishloqlarini rivojlantirishning xorijiy tajribasi va uni O‘zbekiston sharoitida qo‘llash imkoniyatlari tahlil qilindi. Tadqiqotda Italiya, Yaponiya, Ispaniya va Janubiy Koreya modellari qiyosiy o‘rganildi. Ularning asosiy jihatlari sifatida joylashtirish tizimi, mahalliy hamjamiyat ishtiroki, xizmatlar integratsiyasi va barqaror boshqaruv mexanizmlari ajratib ko‘rsatildi. Olingan natijalar qishloq turizmi resurslarga emas, balki kompleks xizmatlar tizimiga asoslanishini tasdiqladi. Shuningdek, O‘zbekistonning mavjud normativ bazasi xorijiy tajribani moslashtirish uchun muhim asos ekani aniqlandi. Tadqiqot natijasida turizm qishloqlarini klasterlash, xizmatlar paketini kengaytirish va barqarorlik indikatorlarini joriy etish bo‘yicha takliflar ishlab chiqildi.

Kalit so‘zlar: qishloq turizmi, turizm qishlog‘i, barqaror turizm, mehmon uylari, xizmatlar integratsiyasi, klasterlash, xorijiy tajriba

Аннотация

В статье был проведён анализ зарубежного опыта развития туристических деревень и возможностей его применения в условиях Узбекистана. Рассмотрены модели Италии, Японии, Испании и Южной Кореи. Выделены ключевые элементы: системы размещения, участие местного сообщества, интеграция услуг и механизмы устойчивого управления. Результаты показали, что развитие сельского туризма основывается не только на ресурсах, а на комплексной системе услуг. Установлено, что нормативно-правовая база Узбекистана создаёт условия для адаптации международного опыта. Разработаны предложения по кластеризации туристических деревень, расширению сервисных пакетов и внедрению показателей устойчивости.

Ключевые слова: сельский туризм, туристическая деревня, устойчивый туризм, гостевые дома, интеграция услуг, кластеризация, зарубежный опыт

Abstract

This article analyzed foreign experience in developing tourism villages and its applicability in Uzbekistan. Models from Italy, Japan, Spain, and South Korea were comparatively examined. Key components identified included accommodation systems, community participation, service integration, and sustainable management mechanisms. The findings confirmed that rural tourism development is based not only on resources but on integrated service systems. It was also determined that Uzbekistan’s regulatory framework provides a foundation for adapting international

practices. Based on the results, recommendations were developed for clustering tourism villages, expanding service packages, and introducing sustainability indicators.

Keywords: rural tourism, tourism village, sustainable tourism, guest houses, service integration, clustering, foreign experience

KIRISH

Jahon turizmida qishloq hududlariga yo‘naltirilgan turistik modellarga qiziqish izchil ortib bormoqda. Buning asosiy sabablari orasida turistlarning autentik tajribaga intilishi, ommaviy turizmning ekologik bosimi, qishloq hududlarida yangi daromad manbalarini shakllantirish zarurati va mahalliy madaniy resurslarning iqtisodiy qiymatini oshirish ehtiyoji alohida o‘rin tutadi. UN Tourism’ning rural development bo‘yicha tavsiyalari turizmni qishloq hududlarida inklyuziv, barqaror va chidamli rivojlanishni qo‘llab-quvvatlovchi vosita sifatida talqin qiladi. Shuningdek, Best Tourism Villages tashabbusi turizmni qishloq farovonligi, madaniy xilma-xillik va landshaftlarni asrash bilan bog‘laydi [1; 2].

Shu bilan birga, qishloq turizmi muvaffaqiyati tabiiy yoki madaniy resurslarning mavjudligi bilangina belgilanmaydi. Zamonaviy xalqaro yondashuvlar shuni ko‘rsatadiki, turizm qishlog‘ining raqobatbardoshligi joylashtirish vositalari, ayniqsa oilaviy mehmon uylari, xizmatlar zanjiri, mahalliy hamjamiyat ishtiroki, brendlash, transport va raqamli ko‘rinuvchanlik bilan chambarchas bog‘liq. GSTC mezonlarida destinatsiyaning barqaror rivojlanishi uchun boshqaruv, ijtimoiy-iqtisodiy foyda, madaniy meros va ekologik muvozanat birgalikda ko‘riladi [3].

Mazkur tendensiya statistik ko‘rsatkichlarda ham aks etmoqda. Italiyada 2023-yilda faol agroturizm xo‘jaliklari soni 26 129 taga yetgan, agroturistlar soni 4,5 mln kishini tashkil etgan, ulardan 51 foizi xorijiy mehmonlar bo‘lgan, agroturizm ishlab chiqarish qiymati esa 1,9 mlrd yevroga yetgan. Ispaniyada 2024-yilda qishloq turizmi uchun turar joy segmentida tunab qolishlar 0,4 foizga oshgan, norezidentlar tomonidan amalga oshirilgan tunab qolishlar 10,7 foizga ko‘paygan, Castilla y León esa 1,9 mln tunab qolish bilan yetakchi hudud bo‘lgan. Bu ma‘lumotlar qishloq turizmi ko‘plab mamlakatlarda mustaqil iqtisodiy segmentga aylanganini ko‘rsatadi.

O‘zbekiston sharoitida turizm qishloqlarini rivojlantirish masalasi alohida amaliy ahamiyatga ega. 2019-yildagi PF-5781-son Farmonga ko‘ra, eng yuqori turizm salohiyatiga ega fuqarolar yig‘inlari hududlarida kamida 20 ta oilaviy mehmon uyi tashkil etilib, turistlar uchun yashash va ovqatlanishdan tashqari kamida besh xil xizmat turi ko‘rsatilgan taqdirda “Turizm qishlog‘i” maqomi beriladi. 2020-yildagi 433-son qaror esa oilaviy mehmon uylari va boshqa kichik joylashtirish vositalarini soddalashtirilgan tartibda yagona reyestrda kiritish imkonini yaratdi. 2024-yildagi PF-102-son Farmon turizm infratuzilmasini yaxshilash va turistlar oqimini oshirish bo‘yicha yo‘l xaritasini tasdiqladi [9], [10], [11].

Mazkur maqolaning maqsadi turizm qishloqlarini rivojlantirishning xorijiy tajribasini barqaror turizm nuqtayi nazaridan tizimlashtirish va uning O‘zbekiston sharoitida qo‘llanilishi mumkin bo‘lgan elementlarini aniqlashdan iborat. Tadqiqot vazifalari sifatida xorijiy modellarning umumiy va farqli jihatlarini aniqlash, ularning

mehmondo'stlik va boshqaruv komponentlarini ochib berish hamda O'zbekiston uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqish belgilandi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Qishloq turizmi bo'yicha ilmiy adabiyotlar uning ko'p komponentli hodisa ekanini ko'rsatadi. Rosalina, Dupre va Wangning tizimli sharhiga ko'ra, qishloq turizmi haqidagi ta'riflarda hududiylik, tajriba, hamjamiyat, barqarorlik va xizmatlar uyg'unligi asosiy komponentlar sifatida takrorlanadi. Shu ma'noda qishloq turizmini faqat sayohat joyi emas, balki qishloq makonida shakllanadigan ijtimoiy-iqtisodiy tizim sifatida ko'rish zarur [4].

Barqaror turizm konsepsiyasi mazkur tizimning metodologik asosi bo'lib xizmat qiladi. UN Tourism tavsiyalarida qishloq hududlarida turizmni rivojlantirish davlat, xususiy sektor va xalqaro hamjamiyat uchun inklyuziv, barqaror va chidamli rivojlanishga xizmat qilishi zarur ekani qayd etiladi. GSTC Destination Criteria esa barqaror destinatsiya uchun to'rtta tayanch blokni belgilaydi: barqaror boshqaruv, ijtimoiy-iqtisodiy ta'sir, madaniy ta'sir va ekologik ta'sir [1]; [3].

Xorijiy tajriba bo'yicha manbalar qishloq turizmida "bir model hamma uchun mos" yondashuvi ishlamasligini ko'rsatadi. Italiyada tarixiy qishloq va kichik shaharchalar bazasida shakllangan «albergo diffuso» modeli mavjud bo'lib, unda turar joy bir necha binoga tarqatilgan bo'lsa-da, boshqaruv yagona markaz tomonidan amalga oshiriladi. Ushbu model mavjud qishloq arxitekturasi va mahalliy identiklikni saqlagan holda turistik funksiyani rivojlantirishga qaratilgan [5].

Yaponiya tajribasida "Countryside Stay" va "Farm Stay" formatlari markaziy o'rin tutadi. MAFF ma'lumotlariga ko'ra, Countryside Stay turistlarning qishloq joylarda yashab, an'anaviy hayot tarzi bilan tanishishi va mahalliy aholi bilan muloqot qilishi asosiga qurilgan. Farm Stay platformasi esa turar joy sifatida fermer xo'jaliklari, qayta tiklangan an'anaviy uylar va hatto moslashtirilgan maktab binolaridan foydalanish mumkinligini ko'rsatadi [6].

Ispaniya misolida qishloq turizmi alohida hududiy va ekologik siyosat bilan bog'langan. OECD ma'lumotlariga ko'ra, Ispaniyaning Tourism Sustainability Strategy dasturi turizmning ekologik, ijtimoiy-iqtisodiy va hududiy barqarorligini mustahkamlashga qaratilgan bo'lib, bunda muhofaza etiladigan tabiiy hududlardan foydalanish, sertifikatlashtirish tizimlari, aylana iqtisodiyot choralari va piyoda hamda veloyo'laklarga investitsiya kabi yo'nalishlar nazarda tutiladi [7].

Janubiy Koreyada esa qishloq turizmi dastlab qishloq xo'jaligidan tashqari qo'shimcha daromad manbai sifatida shakllangan. Korea Rural Economic Institute taqdimotida qishloq turizmining 1980-yillardan boshlab shahar va qishloq hududlar o'rtasidagi daromad tafovutini yumshatish vositasi sifatida rivojlangani, keyinchalik esa davlat qo'llab-quvvatlovi va o'zgarayotgan talab fonida kengaygani ko'rsatilgan [8].

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqot nazariy va qiyosiy xarakterga ega. Unda kontent tahlil, qiyosiy institutsional tahlil, tizimli yondashuv va konseptual umumlashtirish usullari

qo'llanildi. Birinchi bosqichda qishloq turizmi va barqaror turizm bo'yicha xalqaro nazariy manbalar o'rganildi. Ikkinchi bosqichda Italiya, Ispaniya, Yaponiya va Janubiy Koreya misolidagi amaliy modellar tanlab olindi. Tanlov mezonlari sifatida qishloq turizmining institutsional shakllanganligi, joylashtirish modelining aniq ko'rinishi, davlat yoki professional qo'llab-quvvatlashning mavjudligi va O'zbekiston uchun transfer qilinishi mumkin bo'lgan elementlar hisobga olindi.

Uchinchi bosqichda O'zbekistonning normativ-huquqiy hujjatlari tahlil qilinib, xorijiy tajriba bilan uyg'unlashishi mumkin bo'lgan jihatlari ajratib olindi. Bunda turizm qishlog'i maqomini berish mezonlari, oilaviy mehmon uylari faoliyatini tartibga solish, reyestr va sertifikatlashtirish tizimi hamda 2024-yildagi turizm infratuzilmasi bo'yicha yo'l xaritasi alohida ko'rib chiqildi.

Tadqiqotning metodologik mantig'i shundan iboratki, turizm qishlog'ining muvaffaqiyatini resurslarning mavjudligi bilan emas, balki to'rtta integratsiyalashgan omil bilan baholash kerak: birinchisi, joylashtirish va mehmondo'stlik; ikkinchisi, mahalliy hamjamiyat ishtiroki; uchinchisi, koordinatsiyalangan boshqaruv; to'rtinchisi, barqarorlik mezonlari. Aynan shu to'rt blok xorijiy tajribani O'zbekiston sharoitida moslashtirish imkoniyatlarini aniqlashga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Qiyosiy tahlil natijalariga ko'ra, turizm qishloqlarini rivojlantirishning xorijiy tajribasida to'rtta barqaror qonuniyat kuzatiladi. Birinchi qonuniyat shundaki, qishloq resurslari o'z-o'zicha yetarli emas; ular turist uchun tunab qolish va ko'p xizmatli tajribaga aylantirilishi kerak. Ikkinchi qonuniyat, mehmondo'stlik obyekti ko'pincha markaziy iqtisodiy tugun bo'lib xizmat qiladi. Uchinchi qonuniyat, mahalliy hamjamiyat turizm mahsulotining tashqi kuzatuvchisi emas, balki ishtirokchisi bo'lishi zarur. To'rtinchi qonuniyat, davlat yoki koordinator institutlar barqarorlik mezonlari va marketingni ta'minlaydi [1], [3], [4], [5], [6], [7], [8].

Italiya tajribasi, ayniqsa «albergo diffuso» modeli, qishloq turizmi va mehmondo'stlik integratsiyasining eng ifodali namunalaridan biridir. Mazkur modelda turar joy birliklari bir nechta yaqin binolarga joylashtiriladi, boshqaruv esa markazlashgan bo'ladi. Italiya misolida agroturizm sektori 2023-yilda 26 129 ta faol xo'jalikni birlashtirgan, 4,5 mln agrituristga xizmat ko'rsatgan va 1,9 mlrd yevrolik iqtisodiy qiymat yaratgan. Muhimi, ushbu modelda alloggio, degustazione va ristorazione kabi integratsiyalashgan xizmatlar yadroviy faoliyat sifatida ko'riladi. Bu holat qishloq hududida turizm mahsuloti alohida resurs emas, balki turar joy, ovqatlanish va tajribaviy xizmatlarning yagona kombinatsiyasi sifatida shakllanishini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, model mahalliy xizmatlar, hunarmandchilik, yashovchi hamjamiyat va autentik muhit mavjudligini talab qiladi. Bu qishloq hududini oddiy mehmonxonaga aylantirmay, aksincha butun qishloqni "tarqatilgan mehmonxona"ga aylantirish g'oyasiga asoslanadi [5].

Yaponiya tajribasida esa qishloq turizmining kuchli tomoni kundalik qishloq hayotini turist tajribasining markaziga qo'yishdir. Countryside Stay yondashuvida turist qishloq joyda yashaydi, mahalliy aholi bilan muloqot qiladi va turli turar joy shakllarida, jumladan fermer xo'jaligida joylashtirish (farm stay) hamda tarixiy xalq

me'morchiligi namunalari asosidagi obyektlarda tunab qoladi. Farm Stay platformasi bu modelning faqat joylashtirish emas, balki mahalliy turmush tarziga sho'ng'ish tajribasi ekanini ko'rsatadi [6].

Ispaniya tajribasining farqli tomoni shundaki, u qishloq turizmini ekologik va hududiy barqarorlik siyosati bilan bevosita bog'laydi. Tourism Sustainability Strategy dasturi doirasida muhofaza etiladigan hududlardan foydalanish, sertifikatlashtirish tizimlari, aylana iqtisodiyot choralari, piyoda va veloinfratuzilma rivoji kabi komponentlar qishloq hududlarining jozibadorligini faqat qisqa muddatli bozor mahsuloti sifatida emas, balki uzoq muddatli hududiy aktiv sifatida ko'rsatadi [7]. Ispaniyada qishloq turizmining statistik dinamikasi ham segmentning barqarorligini ko'rsatadi. 2024-yilda rural tourism accommodation bo'yicha tunab qolishlar 0,4 foizga oshgan, xorijiy turistlar segmenti esa 10,7 foizga ko'paygan. Narx indeksi ham o'rtacha 4,5 foizga oshgan. Bu esa qishloq turizmi Ispaniyada nafaqat mavjud, balki xalqaro talab bilan qo'llab-quvvatlanayotgan iqtisodiy segment ekanini ko'rsatadi. Castilla y León hududida 1,9 mln tunab qolish qayd etilgani hududiy ixtisoslashuv va qishloq turizmi klasterlarining shakllanganidan dalolat beradi.

1-jadval.

Turizm qishloqlarini rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribaning qiyosiy tavsifi va O'zbekiston uchun mos elementlari¹

Mamlakat	Asosiy model	Kuchli jihat	Barqarorlik elementi	O'zbekiston uchun moslashtiriladigan jihat
Italiya	Albergo diffuso	Yagona boshqaruv ostidagi tarqatilgan joylashtirish	Mavjud qishloq arxitekturasi va identiklikni saqlash	Tarixiy qishloq va mahallalarda oilaviy mehmon uylarini tarmoq asosida birlashtirish
Yaponiya	Countryside Stay / Farm Stay	Kundalik qishloq hayotini turist tajribasiga aylantirish	Mahalliy turmush tarzi va hamjamiyat bilan bevosita aloqa	Qishloq hayoti, gastronomiya va agro tajribalarni paketlash
Ispaniya	Tourism Sustainability Strategy	Hududiy va ekologik boshqaruvni turizm bilan bog'lash	Sertifikatlashtirish, aylana iqtisodiyot, tabiiy hududlar boshqaruvi	Turizm qishloqlari uchun ekologik va xizmat sifati indikatorlarini joriy etish
Janubiy Koreya	Rural tourism policy support	Qishloq daromadlarini diversifikatsiya qilish	Davlat qo'llab-quvvatlovi va bosqichma-bosqich siyosat	Turizm qishloqlarini mahalliy bandlik va qo'shimcha daromad manbai sifatida rivojlantirish

Janubiy Koreya tajribasida qishloq turizmi dastlab qishloq va shahar daromadlari o'rtasidagi tafovutni yumshatish vositasi sifatida shakllangan. KREI taqdimotida farm

¹ Muallif ishlanmasi manbalar asosida.

household income'ning urban worker households daromadiga nisbati 2000-yildagi 80,5 foizdan 2015-yilda 64,4 foizgacha pasaygani ko'rsatilgan. Aynan shu iqtisodiy fon qishloq turizmi siyosatini kuchaytirgan. Demak, Koreya tajribasi qishloq turizmini faqat turistik emas, balki hududiy iqtisodiy siyosat instrumenti sifatida talqin qilish bilan ahamiyatlidir. Rural tourism policy and trends bo'yicha materiallarda bu soha 1980-yillarda qishloq xo'jaligidan tashqari daromad manbai sifatida boshlangani, shahar va qishloq daromad tafovuti hamda turistik talab o'sishi uning institutsional rivojlanishiga turtki bo'lgani qayd etiladi [8].

1-jadvalda xorijiy tajribada turizm qishloqlarining muvaffaqiyati turli shaklda ifodalansa-da, ularning ichki mantiqi o'xshashdir. Barcha holatlarda joylashtirish vositasi va mahalliy xizmatlar paketi markaziy o'rin tutadi. Bundan tashqari, har bir modelda "joy" oddiy fon emas, balki tajribaning faol tarkibiy qismi bo'lib qoladi. Shu ma'noda, O'zbekiston uchun eng istiqbolli yo'l mavjud oilaviy mehmon uylari bazasini alohida obyektlar yig'indisi sifatida emas, balki yagona destinatsiya mahsulotining bo'g'inlari sifatida ko'rishdan iborat [5]; [6]; [9].

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston uchun xorijiy tajribani qo'llash "tayyor modelni ko'chirish" tamoyiliga asoslanmasligi kerak. Masalan, Italiyadagi «albergo diffuso» modeli to'liq tarixiy urbanistika va tarqoq joylashtirish tizimiga tayangan bo'lsa, Yaponiya tajribasi ko'proq kundalik qishloq turmush tarzining tajribaviy kapitaliga suyanadi. Ispaniya modeli esa ekologik boshqaruv va sertifikatlashtirishni kuchaytiradi. Demak, O'zbekiston uchun ularning mos elementlarini tanlab integratsiya qilish yondashuvi maqsadga muvofiqdir [5], [6], [7].

O'zbekistonning mavjud normativ bazasi bunday moslashtirish uchun ma'lum institutsional asosni allaqachon yaratgan. PF-5781-son Farmondagi turizm qishlog'i mezonlari oilaviy mehmon uylari soni va xizmatlar turlarini aniq belgilab bergani bilan muhim. Bu mezon, aslida, xorijiy tajribada uchraydigan eng asosiy tamoyilni tasdiqlaydi: qishloq turizmi muvaffaqiyati qishloqning o'zi bilan emas, balki qishloqda shakllangan xizmatlar tizimi bilan belgilanadi. 433-son qaror esa joylashtirish vositalarini reyestr va soddalashtirilgan sertifikatlashtirish orqali rasmiy maydonga olib chiqdi [9], [10].

Shu bilan birga, amaliyotda bir nechta cheklovlar yuzaga kelishi mumkin. Birinchisi, turizm qishlog'i maqomi faqat tashkiliy belgiga aylanib qolish xavfi mavjud. Agar joylashtirish vositalari, xizmat sifati, marshrutlar va marketing o'zaro bog'lanmasa, turizm qishlog'i nomi real iqtisodiy natija bermaydi. Ikkinchisi, ekologik yuklama va autentiklikning tijoratlashuvi muammosi paydo bo'lishi mumkin. Uchinchi cheklov esa mahalliy aholi ishtirokining formal bo'lib qolishidir. Xorijiy tajriba shuni ko'rsatadiki, barqaror turizm faqat turistlar sonini oshirish emas, balki mahalliy foydani adolatli taqsimlash bilan belgilanadi [1; 3; 7; 8].

Mazkur jihatdan PF-102-son Farmonda tasdiqlangan yo'l xaritasi qo'shimcha imkoniyatlar yaratadi, chunki unda turizm infratuzilmasi, mahalliy kengashlar va turistlar oqimini oshirish bo'yicha tizimli chora-tadbirlar belgilangan. Biroq xorijiy tajriba asosida aytish mumkinki, yo'l xaritasi doirasida aynan qishloq turizmi uchun alohida indikatorlar tizimini joriy etish foydali bo'ladi. Bunday indikatorlar tarkibiga

tunab qolish davomiyligi, oilaviy mehmon uylarining bandlik darajasi, xizmatlar xilma-xilligi, mahalliy bandlik ulushi va ekologik yuklama kirishi mumkin [7], [10], [11].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari asosida quyidagi ilmiy xulosalarga kelindi. Birinchidan, turizm qishloqlarini rivojlantirishning xorijiy tajribasi qishloq resurslarini bevosita monetizatsiya qilish emas, balki ularni joylashtirish, xizmatlar paketi, hamjamiyat ishtiroki va barqaror boshqaruv orqali kompleks destinatsiya mahsulotiga aylantirishga asoslanadi.

Ikkinchidan, Italiya, Yaponiya, Ispaniya va Janubiy Koreya misollarida turli modellar qoʻllanayotgan boʻlsa-da, ularning barchasida oilaviy yoki kichik joylashtirish vositalari markaziy iqtisodiy boʻgʻin sifatida namoyon boʻladi. Demak, Oʻzbekiston sharoitida oilaviy mehmon uylarini alohida subyekt emas, balki turizm qishlogʻining tayanch elementi sifatida koʻrish zarur.

Uchinchidan, Oʻzbekistonning mavjud normativ bazasi xorijiy tajribani moslashtirish uchun yetarli boshlangʻich asos yaratadi. Xususan, PF-5781-son Farmondagi turizm qishlogʻi mezonlari hamda 433-son Qaroridagi reyestr va soddalashtirilgan sertifikatlashtirish tizimi xalqaro tajriba bilan mazmunan uygʻunlashadi. Endilikda asosiy vazifa ushbu normativ asosni hududiy boshqaruv, marketing va barqarorlik indikatorlari bilan toʻldirishdan iborat.

Toʻrtinchidan, Oʻzbekiston uchun amaliy tavsiya sifatida quyidagilar maqsadga muvofiq deb hisoblanadi: turizm qishloqlarida oilaviy mehmon uylari tarmogʻini klasterlash, mahalliy gastronomiya va hunarmandchilikni majburiy xizmat paketi tarkibiga kiritish, qishloq turizmi uchun alohida ekologik va xizmat sifati indikatorlarini joriy etish, hamda destinatsiya darajasida koordinatsion boshqaruv mexanizmlarini shakllantirish. Ana shundagina turizm qishlogʻi qishloq hududlarini barqaror rivojlantirishning real iqtisodiy va ijtimoiy instrumentiga aylanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. World Tourism Organization. UNWTO Recommendations on Tourism and Rural Development: A Guide to Making Tourism an Effective Tool for Rural Development. Madrid: UNWTO, 2020.
2. UN Tourism. Best Tourism Villages by UN Tourism [Elektron manba].
3. Global Sustainable Tourism Council. GSTC Destination Criteria. Version 2.0. Washington, DC: GSTC, 2019.
4. Rosalina P.D., Dupre K., Wang Y. Rural tourism: A systematic literature review on definitions and challenges // Journal of Hospitality and Tourism Management. 2021. Vol. 47. P. 134-149.
5. Cucari N., Wankowicz E., De Falco S. Rural tourism and Albergo Diffuso: A case study for sustainable land-use planning // Tourism Management Perspectives. 2019. Vol. 32.
6. Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries of Japan. Rural Development and Tourism [Elektron manba]. Tokyo, 2024.

7. OECD. OECD Tourism Trends and Policies 2022. Spain [Elektron manba]. Paris: OECD Publishing, 2022.
8. Rhew C. Rural Tourism Policy and Trends in Korea. Korea Rural Economic Institute, 2023.
9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 13-avgustdagi PF-5781-son “O‘zbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Farmoni <https://lex.uz/ru/docs/-4474527>
10. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 10-iyuldagi 433-son “O‘zbekiston Respublikasida turizm sohasini tiklash va rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori <https://lex.uz/docs/-4930291>
11. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 18-iyuldagi PF-102-son O‘zbekiston Respublikasida turizm infratuzilmasini yaxshilash va xorijiy turistlar oqimini yanada oshirishga qaratilgan qo‘shimcha chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Farmoni <https://lex.uz/uz/docs/-7031233>
12. Khakimov Z. A. et al. SUSTAINABLE INNOVATIONS FOR THE DEVELOPMENT OF CLEAN ENERGY: THE PERSPECTIVE OF QUALITY 5.0 MANAGEMENT IN THE FUEL AND ENERGY COMPLEX //Proceedings on Engineering. - 2025. - T. 7. - №. 4. - C. 2293-2300.

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:

Ingliz tili muharriri:

Rus tili muharriri:

Musahhih:

Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich

Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich

Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li

Karimova Shirin Zoxid qizi

Sadikov Shoxrux Shuxratovich

Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, aprel, 4-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta:

info@marketingjournal.uz

Bot:

[@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)

Tel.:

+998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. GOCT 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**